

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA

VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S. IZ VRŠNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Pokojni Ivan Sterle.

Nenadna vest nas je prešinila in vzdrhteli smo, ko smo slišali: Naš Ivan Sterle, podpredsednik Izvršnega odbora, se je na binkoštno nedeljo v Kamniških planinah smrtno ponesrečil. Nismo se mogli udati v usodo, da nas je zapustil mlad tovariš, s katerim smo imeli toliko prijateljskih stikov. Saj je bil še skoro med nami vesel, življenja poln ter nas bodril kakor običajno. V pisarni je bil ter se zanimal za to in ono invalidsko stvar in nam pomagal.

Priden, vztrajen odbornik in delavec je ostal do usodepolnega dne.

Še tik pred odhodom je delal v organizaciji, predno se je napotil nič slabega sluteč v divne planine iskat razvedrila, gledat kras slovenske zemlje, katero je močno ljubil. Odšel je in ni se vrnil več v našo sredo. Ko bi se mogli vsaj posloviti, da bi si stisnili roke in si razodeli še enkrat ono našo stvar, za katero smo se skupno borili. Zapustil nam je veliko lepega, dobrega, kar naj bo njegova oporoka naši organizaciji. Pa tudi kot prijatelj in vrl družabnik nam je ostavil nepozabljive spomine.

Šel je gori, kjer ga je skrivnostna narava, zavita v temno megleno noč, premagala. Ledena pot, po kateri je stopal s svojo družbo, je bila zanj zadnja pot. Zdrknil je v temni prepad vpricho prijateljev in v navzočnosti svoje drage sestrice, ki je obupno klicala, Ivan, dragi Ivan, vrni se, saj te čakamo.

Da, čakamo, ali zaman čakamo, le mrtvo truplo so nam pripeljali, v rakvi, nemo pokrito. To ni bil oni Ivan, kateri nam je znal biti drag družabnik in tovariš — le duh njegov smo v žalosti čutili med nami.

Rosnih oči smo se zbrali skupaj tovariši invalidi in borci svetovne vojne k žalni seji,

da smo v turobnih besedah izrekli svojo bol, ki bo ostala vedno v nas.

Dali smo čast njegovemu spominu, toda dati mu nismo mogli onega, kar je vzela narava, to je dragocenega življenja.

Le spremi smo ga mogli še enkrat — zadnjikrat in sicer k večnemu počitku.

Ne samo mi tovariši invalidi, tudi drugi tovariši in veliko občinstva, vsi smo ga spremlili.

Četa vojakov z godbo, v tihoti žalostno se glaseči akordi so spremljali žalni sprevod.

Počila je salva, zadnji pozdrav rezervnemu oficirju borcu in zdrknila je krsta v ozko jamo, ki jo pokriva sedaj prezgodni grob. V našem in vseh imenu, tudi v imenu drage mamice, sestic, brata in sorodnikov se je v do dna duše segajočem govoru še enkrat poslovil od njega g. kurat Bonač. Pretresljive besede so zarosile stotine oči, ki so gledale v jamo, kakor da bi hotel iz nje priti glas tolažbe in zahvale.

S težkim srcem smo ostavili prostor, kjer počivajo ostanki našega dragega Ivana ter se vračajoč po ljubljanskem polju ozirali na one skrivnostne, divne Kamniške planine, ki niso prizanesle mlademu, nadebudnemu življenju.

Ivan, tebi pa naj bode lahka zemljica slovenska in slava tvojemu spominu!

Kje se štedi?

Državni budžet, ki je sprejet s štedenjem, ni nič štedil tam, kjer bi bilo umestno, ampak pri izdatkih za socialne svrhe, med njimi tudi pri sredstvih za vojne žrtve.

Ni samo z davčno bazo do malega ukinil prejemkov vojnih žrtev, temveč je povsod precej odščipnil.

Invalidsko vprašanje bo tekom letošnje proračunske dobe znatno padlo.

Mesto poboljšanja smo dobili poslabšanje invalidskega vprašanja.

Mi invalidi moramo prištediti ono, kar se na drugi strani več potrebuje, kajti državni proračun zahteva kljub temu še večje dohodke kot so bili, čeprav je sprejet v duhu štedenja. Poglejmo malo, kam sega naša štednja.

Ali si more kdo misliti, da manjka sredstev za ortopediranje invalidov? Najpotrebnejše kar se mora pohabljenca dati, pripomoček k hibi, niti tega ne dobi naš invalid

LISTEK.

Ivan Vuk:

Mačkica.

Na dvorišču so se igrali otroci. Naredili so iz peska in gramoza, ki je ležal tam, vrt in sadili salato in zelje, grah in korenje in vse mogoče, kar jim je pač otroška domišljija narekovala. Skrbno in z vso resnobno delavnostjo so na majhnih tolgah dovažali zemljo za nove grede, ali pa jih ograjali z debelejšimi kamni, kakor so to videli, da delajo mame. Marijanca je vodila delo in Ančka ji je pomagala. Dobromirček iz podstrešja je dovažal zemljo, sosedov Jurček je zbiral kamenje. Francek iz pritličja pa je zlagal. Ljubomirček iz prvega nadstropja, najstarejši med njimi, je pa hodil okrog gredic in navsveoval, dokler se Marijanca, ki je bila z njim enakih let, ni tega naveličala in ga jela poditi stran.

»Delaj in ne govori,« mu je rekla.

Čez cesto pa je zdajci počasi, kakor da preizkuša vsak korak, prišla mačkica. Majhna, nežna in drobčkana je obstala in se zagledala v otroke. Nato je potresla z glavico, kakor da se je nekaj oprijelo njenih brk ali pa je hotela morda s tem izraziti svoje

»Oho, majhni ljudje, oho...« začudenje:

Nato je rekla glasno, njuhaje z noskom po zraku:

»Mjau...«

Prvi, ki jo je zagledal, je bil Dobromirček. Ravno je peljal polne tolige peska za gredo, kar jo je zagledal. Spustil je tolige, se nasmehnil in vzradoščeno in nekako začudenjo vzkliknil:

»Joooj... mačkica...«

Njegov čist, srebrn glasek je objel igrajoče otroke. Vsi so vstali in njihove oči so spraševale:

»Kje?«

Niso pa še utegnile usteca izreči tiste besede, so oči že zagledale mačkico.

»Joooj, pa res... Kako je majčkana...«

Mačkica pa je ponjuhala po tleh, prestopila, stresla s tačico, da otrse zrna peska, ki se ji je skrilo tam nekje pod krepeljčki in se zopet ustavila.

»Kako je, majhni ljudje?« je najbrž rekla. »Ali smem med vas? Ali me ne boste s kamenjem? Tako, kakor tam na ono stran ceste nekje, da sem jim komaj ušla?«

Otroci pa so, kakor da bi jo umeli, klicali:

»Muc... muc... muc...«

Z rokami svojimi drobnimi, otroškimi, so jo vabili:

»Muc... muc... Pridi k nam... muc... muc... ne boj se. Otroci smo.«

Čisti in nežni otroški glasovi so dobili še posebno milino. Mačkica je slišala v njih

dobroto in čistoto srca ter se počasi bližala, od časa do časa pozdravljajoč mehko in zaupljivo:

»Mijau...«

»Kako je bela,« je rekla Ančka. »Kakor peča naše tete.«

Dobromirček je stopil naprej.

»Vjel jo bom,« je rekel in pogledal tovariše.

»Zbežala bo,« so rekli otroci.

»Ne bo,« je rekel prepričano Dobromirček. Stegnil je roko, kakor je videl, da dela mati, ko siplje kokoši krmo, in jo kliče: »Nju, nju, piška, nju!« Vabeče je prigovarjal:

»Muc, muc... ne boj se, muc... pojdi k meni, muc... muc...«

Mačkica se je ustavila in gledala Dobromirčka, kako se ji bliža, dobrikaje se ji.

Otroci so se vzradovali.

»Glejte, glejte, kako je prijazna. Ne beži... Čaka ga...«

In jeli so jo vzpodbujati, govorec ji:

»Ne boj se, mačkica... ne boj se...«

Dobromirček je bil že blizu mačkice. Počepnil je in molil k nji roko in vabeč z glavico:

»Pojdi no sem, mačkica... muc... muc... muc...«

Morda bi se mačkica dala ujeti, ali Ljubomirček je pobral nenadoma kamen in ga zalučal v mačkico.

(Dalje prih.)

takrat, kadar potrebuje in želi. Pri tem se šteti.

Protezne delavnice ne morejo vršiti točno naročil, ker nimajo dovolj sredstev, da bi vzdržale potrebe. Le pogledimo kar ljubljansko protezno delavnico, ki je morala pred kratkim odpuščati delavce, ker ne dobi dovolj denarja, da bi jih plačala. Invalidi pa prosijo in čakajo že mesece in mesece na prepotrebne proteze.

V znamenju štedenja je tudi odrejeno, da se mora kolikor mogoče popravljati stare proteze, pa še pri tem pazno gledati, da se dožene, ako jo ni invalid nalašč polomil, da jo bo tudi plačal.

Toraj, mesto da bi za take prepotrebne stvari povišali sredstva, da bi mogle delavnice vršiti tekoče delo, se pa zmanjšuje in povzroča, da bodo pohabljeni še bolj dolgo čakali na umetne ude kot sedaj.

Pa pogledimo, kam seže še štedenje. Naši invalidi po invalidskih domovih ne morejo imeti več količkaj poštene hrane, ker do sedaj so dajali relutuma po 15 Din na dan, sedaj ga pa samo še po 10 Din. Kakšna hrana pa naj se napravi danes trikrat na dan za 10 Din? Za prepotrebno štedenje morajo invalidi tudi stradati.

In vendar je potrebna organizacija.

Tistim, ki so malomarni do organizacije in onim, ki niso v organizaciji in vsem invalidom, vojnim vdovam in sirotam evo dokaza o potrebnosti organizacije.

Člen 101. novega invalidskega zakona, ki se še pravzaprav v nobeni točki ne izvaja, nego samo ta člen, govori: »Katero osebo je smatrati po tem zakonu, da so siromašnega stanja, se odreja z letnim (vsakoletnim) finančnim zakonom.«

Letošnji finančni zakon, ki je bil sprejet in kar smo v št. 8. od 1. maja našega lista obširno pisali in protestirali, je odredil v členu 289., da so samo one vojne žrtve v smislu zakona upoštevati kot siromašne, ki ne plačujejo več kot 30 Din neposrednih davkov z vsemi dokladi, dočim je prej veljalo to brez doklad. Torej je to pomenilo, da se bo dobila pokojnina (invalidnina) ako so siromašni. Siromašni pa so, ako ne plačujejo več nego 30 Din neposrednih davkov z vsemi dokladi vred. To se zopet pravi, da skoro vsak invalid plača ta davek (le dobro prečitajte članek »Usodepolni člen« v 8. številki »Vojnega Invalida« od 1. maja 1926) in da ni siromašnih invalidov, vojnih vdov in sirot.

Izvršni odbor v Ljubljani in drugi izvršni odbori z Osrednjim vred smo energično protestirali zoper tako razlaganje siromašnosti in proti temu členu finančnega zakona. Ni bilo časa sicer sklicevati protestne zbornice, a zastavili smo svojo energijo, da se to spremeni.

Naš trud ni bil zaman. Dosegli smo, da je prišlo do revizije in prestilizacije tega člena finančnega zakona. Dne 28. maja t. l. zve-

Obleka gojencem v domovih se daje samo še delavna in še ta nepopolna. Treba je kolikor mogoče zakrpati, tako pravi pravilnik. Drugim revežem izven invalidskih domov se sploh več ne izdaja nobenih oblačil več in je bila vsled pomanjkanja sredstev krojačnica v ljubljanskem invalidskem domu razpuščena oziroma reducirana na enega delavca.

Tako bi lahko naštevali še več, kaj vse se je v znamenju štedenja uknilo. Na ta način se poslabšuje invalidsko vprašanje kljub temu, da imamo nov invalidski zakon, od katerega smo pričakovali izboljšanja.

Državni proračun pa ni reduciriral sredstev za bankete, čajanke, reprezentacijske fonde in za par tisoč avtomobilov, temveč za uborno hrano v invalidskem domu in za proteze.

Na invalidskih mizah ne bo banketov, ampak salata, mesto avtomobilov bodo pa polomljene proteze.

Tisti, ki so nam o priliki zadnjega cvetličnega dneva vljudno povedali, da plačujejo zadosti invalidskega davka, naj si to vprašanje malo natančneje ogledajo.

In vse to je v znamenju štedenja.

Čer se je vršila seja finančnega odbora, kjer se je pretresal zakonski predlog o izpremembi čl. 289. finančnega zakona za leto 1926/27, ki se po novi stilizaciji glasi:

»Kot siromašne osebe se smatrajo one, ki na leto plačujejo več kot 20 Din osnovnih neposrednih davkov na zemljišče brez desetine pavšala na poslopja, obrt in posklice, kapital in osebno delo. Dohodarina se šteje v cenzus 20 Din samo tedaj, kadar doletni dohodki invalida niso podvrženi niti enemu tu omenjenemu davku.«

Ta predlog je bil v načelnem glasovanju soglasno sprejet in so bili vsi poslanci složni, da je treba popraviti in invalidom dati in ne še jemati. V specialni debati je opozicija zastopala stališče, da naj znaša cenzus 30 Din in ne 20 Din. Finančni minister na to ni pristal in tako je obveljala številka 20 Din.

To prinašamo danes ob sklepu uredništva v kratkem ter povdarjamo, da je le organizacija povzročila, da se je ta člen fin. zakona spremenil v dobro invalidom. To je tudi nesporno in jasno. Ker sami od sebe pač gospodje niso spreminjali, kar so malo prej (pred enim mesecem) določili. Saj bi že tedaj lahko prav naredili, ako bi jim bilo kaj za invalide. Ne, morali smo na to pokazati, morali smo vzdigniti hrup, morali smo protestirati in zahtevati spremembo — in tedaj so gospodje morali sesti k mizi in spremeniti.

Tu se jasno vidi potreba organizacije. Tu se jasno vidi, da je potrebna krepka organizacija, vse mora biti organizirano, če hočete, da bodo uspehi. Vidi se pa tudi jasno, da organizacija dela, da Izvršni odbori delajo.

Tovariši! Organizacija je potrebna! Zato jo krepimo! List je orožje. Širimo ga!

Zakon za generale.

(Iz »Ratnega Invalida«.)

Ta naslov bi bilo najpraviše in najtočnejše ime za naš novi invalidski zakon. Kajti vse se odreja in imenuje po svoji maksimalni karakteristiki. Ker naš novi invalidski zakon s svojimi odredbami maksimalno favorizira generale, to popolnoma zasluži, da se imenuje »generalski invalidski zakon«. In tudi odlično bi mu to ime pristojalo.

Kakor se sliši, se je večji del aktivnih generalov prijavil za invalidsko podporo na podlagi našega novega invalidskega zakona. Ravno tako je nam znano, da je večina teh generalov ocenjena z zelo visokimi odstotki invalidnosti. Poleg tega vsega, kakor smo se informirali, večji del teh generalov ni bilo ranjenih v vojni ali se celo ne morejo smatrati bojevnikom v ožjem, pravem pomenu teh besed.

Sedaj bodo nastopili zelo nezdravi, nepravilni in nevarni odnošaji. Z ene strani bodo aktivni generali, ki so samo v toliko vojni invalidi, v kolikor je vojevanje izčrpalo bojevnika kateregasibodi, ne oziraje se na njegova leta ali položaj v vojski, in kateri sorazmerno imajo največje državne plače; ti generali se bodo imenovali za vojne invalide in bodo dobivali invalidske podpore od 500 in 666 dinarjev mesečno. Z druge strani pa bodo siromaki, delavci in kmetje brez strehe in krova, ki so zgubili v vojni celo svojo desno roko, ki jim je skrajno nujna in ki bodo dobivali kot edini dohodek za življenje 200 Din mesečno. Naposled bode vojnih in-

validov aktivnih državnih uslužbencev, kvalificiranih ali nekvalificiranih, ki so v vojni zgubili roko, nogo ali oko, in kateri ne bodo dobivali niti pet para invalidske podpore, ker niso aktivni oficirji.

Človeku z zdravim razumom in čustvom se zdi kaj takega nemogoče. Ali žalibog, to je živa stvarnost, ki se je mogla roditi le v takšni docela desorijentirani in demoralizirani sredini, kakor je naša.

Ponavljamo: Bistvo največje krivice, ki se jo zagrešava proti večini pravih vojnih invalidov, je v skrajnem in brezobzirnem favoriziranju in privilegiranju manjšine bojevnikov iz vrst aktivnih oficirjev, posebno višjih, okategoriranih več ali manj nasilno za vojne invalide z visokimi odstotki nesposobnosti. To favoriziranje in privilegiranje se začneja pri zakonodavcu in zakonu, pa gre po vrsti do najnižjih državnih institucij in funkcijonarjev, ki imajo le količkaj zveze z invalidi in invalidskimi podporami.

Mi vemo, da je med generali — novimi invalidi dosti dobrih vojakov in zaslužnih bojevnikov. Sreča jim je bila mila, da so izšli iz vojne celi in zdravi ali vsaj nepoškodovani. Ali ko gre za invalide in invalidske podpore, tedaj niso v razgovoru zasluge in nagrade, nego žrtve in pravica za pomoč. Ako državnik, ki imajo državno oblast in silo v rokah ter pišejo odloke in zakone, smatrajo, da so današnji generali za državo zaslužni in da se jih mora za to nagraditi, naj napišejo odlok

in zakon v tem smislu. Mi se sicer s tem ne bi strinjali, ker smatramo, da so današnji generali v vojni bili dovoljno siti in odpočiti, da lahko vrše kakor treba napram državi svojo dolžnost, za katero jih je država plačala in dajala nagrade tudi pred vojno, za ves čas vojne in po vojni. Ne bi se strinjali tudi tisti, ki so v vojni gladovali in utrujeni vršili kakor treba svojo dolžnost napram državi in četudi jih ona za to ni plačala niti jim dajala nagrade ne pred, ne med in ne po vojni in so še danes gladni in utrujeni. Naposled, ne glede kakšen je bil rezultat vojne, so vedno najbolj zaslužni tisti bojevniki, ki so v vojni žrtvovali največ telesno in duševno, in to so bojevniki najnižjih činov. Med tem so v naši zemlji zmage in splošni uspehi najmanje cenjeni in najmanje koristijo najbolj zaslužnemu bojevniku. Mi bi se sicer na takšnem pojavu ne zadrževali dalje nego na kateremkoli drugem od tako pogostih pojavov krivice, kateri neposredno ali posredno, materijalno ali moralno gazijo naše invalidsko stanje. Ali, ko se priznanje in nagrada aktivnim oficirjem vrši za ceno teptanja in zavijanja zakona v njegovih osnovah in načelih, tedaj smatramo za dolžnost ne samo v korist sebi, nego tudi v korist državi, da nastopimo proti temu in vzdignemo svoj glas.

Državniki, ki imajo oblast, morajo znati, da ni ničesar bolj pogubonosnega za državo, nego da njeni državljani dobe prepričanje, da država s silo potom zakonov dela krivico in to je, kar lahko rečemo mirno in s svarečim glasom, slučaj pri nas z invalidskim zakonom. Invalidske podpore, ki jih daje naša država danes aktivnim generalom, pa bodisi da so stvarni in težki vojni invalidi, so simbol krvave zakonite krivice.

Smatrali smo za dolžnost, da kot pravi in iskreni rodoljubi to povemo. Prepričani smo, da smo izraz vsega invalidskega uboštva.

Predrag Karalič.

Upanje.

Vojne žrtve smo pri našem mizernem vprašanju vedno primorane na samo upanje. Dolgih sedem let smo upali na izboljšanje položaja z našim novim invalidskim zakonom.

Sprejet je bil zakon in mnogo upanja smo morali opustiti. Poslednje, kar smo smeli še upati, to je izboljšanje mesečnih prejemkov, nam je vzel zadnji finančni zakon, ki vsebuje člen, po katerem je stavljena taka davčna baza za pogoj siromašnosti, da nas po večini postavi še na slabše prejemke, kot smo jih imeli.

Postaviti smo se morali zopet v bran. Čutimo nek odmev iz daljave.

Sedanja vlada ima v programu revizije finančnega zakona tudi špecično glede onega našega usodepolnega člena, ki nam misli toliko odvzeti.

Na drugi strani pa se nas tudi nekako tolaži, da bomo dobili z novim zakonom o izenačenju davkov neke olajšave, baje pri osebni dohodnini. Tako smo zopet vdani v novo upanje.

Želimo le, da bi ne bilo tako dolgo kot smo jih navajeni.

Pri tem pa imamo zopet nek predmet, za katerega se bomo v bodoče vlekli. Mogoče, da bomo imeli kaj sreče, ker ta je pred vsem odvisna vedno od razmer, posebno od političnih.

Do sedaj smo mogli navadno beležiti v zgodovini našega vprašanja same nestanovitne momente. Kolikokrat smo videli načrte, ki so se obenem s padajočimi vladnimi programi naenkrat razblinili.

Sprememba usodepolnega davčnega temelja je nujna, ker je v takem smislu skoro nemogoča.

Zato je dolžnost vsake vlade, da hitro popravi vsaj ono, v čemur je finančni zakon neopravičeno uničil invalidski zakon.

Ako se bo zgodilo, kar nas navdaja zopet z upanjem in kar hočemo seyeda podkrepiti s svojo organizirano močjo, bomo kmalu videli.

Protezna delavnica.

V zadnjem času so nastale v tem zavodu razmere, ki imajo lahko slabe posledice za invalide. Temu pa ni kriva uprava sama, temveč državni budžet, ki je potrebe za invalidske zavode precej zmanjšal, poleg tega pa vse kredite centraliziral v ministrstvu za socialno politiko v Beogradu.

Protezna delavnica je včasih brez sredstev. Delavci že po par tednov niso dobili plač in naravno je, da, če bo to trajalo večkrat, da bo tudi delo padalo. Pomanjkanje kreditov v budžetu je povzročilo, da je mo-

rala uprava protezne delavnice petim delavcem odpovedati službo. Lahko si predstavljamo, za koliko se je moralo vsled tega delo zmanjšati, kajti 5 oseb pomeni že precejšno delavno moč. Z ozirom na velikost tega zavoda znaša to število eno četrtno vsega delavstva. Toraj lahko računamo, da se je delo v protezni delavnici že za eno četrtno zmanjšalo.

Naši invalidi, ki rabijo proteze in druge ortopedične pripomočke, vedo dobro, kako so morali že sedaj čakati na izgotovitev, ker delavnica z razpoložljivimi močmi ni mogla vseh naročil sproti izvršiti. Dan na dan prihajajo prošnje našemu Udruženju, da naj posreduje v svrhu hitre izdelave protez. Kljub temu, da so vsi delavci polno zaposleni, morajo invalidi mesece ali pa leto dni čakati predno dobe izgotovljene nove ali popravljene stare proteze.

Ako bo ostalo pri tem, da bo morala naša protezna delavnica čakati na denar iz Beograda, ki ga na ponovne zahteve ne bo dobila, bo morala delavnica sploh prekiniti delo, ker uprava pri takem stanju ne more plačati delavcev niti nabaviti potrebnega blaga. Pa tudi če bi se to zboljšalo, je delavnica že sedaj skoro za četrtno moči zmanjšana, kar pomeni še večji zastoj. Vse to daje našim protezarjem jako slabo znamenje, da bodo deležni svojih pravic za zboljšanje hib.

Če bo delo stalo, bo nastalo med pohabljenici jako žalostno stanje, kajti marsikdo nujno rabi protezo pri izvrševanju svojega poklica, pa tudi drugače mu je kretanje onemogočeno. Mi smo slutili posledice, ko smo zagledali naš pravilnik k invalidskemu zakonu, kjer stoji pri vsaki malenkosti, da o njej odloča samo ministrstvo za socialno politiko. Na ta način ima to ministrstvo popolnoma sebi podrejene tudi vse invalidske zavode, katere mora iz kreditov materijelno podpirati. Kako se briga za posamezni zavod v pokrajini, nam pokaže ravno slučaj s protezno delavnico. Pa to ni samo pri tem zavodu, tudi pri drugih je tako.

Ne moremo razumeti, ali se to vrši nevede, ali s kakim namenom, kajti jasno mora biti, da vsak obrat potrebuje sredstev, da

more obstojati in če je enkrat že vpeljan način centralizacije, se mora pa iz dotičnega mesta skrbeti za točnost. Sedaj pa je morala protezna delavnica čakati mesece, da je dobila baje neko nezadostno malenkost. Centralizacija vseh invalidskih poslov v ministrstvu ima na vsak način gotov pomen.

Kakor po večini vsa socialna vprašanja, se tudi v našem vprašanju vodi taka politika, ki stremi k likvidaciji in k odpravi.

Socialna skrb pri nas izgleda, da ni bila vpeljana iz resnega namena, zasledovati zboljšanje posameznih socialnih problemov, temveč le kot nekaka začasna površna akcija za odpravo vsled povojne bede nastalega boljševizma. Z vedno večjo centralizacijo gre sedaj polagoma doli. Državni budžet daje od leta do leta manjša sredstva za socialno politična vprašanja. Pri tem je prizadeto tudi invalidsko vprašanje. Niti toliko se ne bo več zmoglo, da bi imeli najpotrebnejši invalidski zavodi kakor protezna delavnica zadostna sredstva za obstoj.

Že sedaj jih nimajo, kajti potrebe niso pokazale odpuščati delavce pri tem, ko se delo niti ne more sproti izvršiti, temveč bi se moralo njihovo število še zvišati.

Pa še huje se bori za potrebe naša protezna delavnica. Izgotovljenih ima precej protez, ki jih ne more razposlati invalidom, ker nima denarja za poštino.

Da bodo naši invalidi vedeli vse to, posebno sedaj pred izrednim občnim zborom in kongresom, da je treba napraviti primerno borbo za popravilo takega stanja, opozarjamo na vse te žalostne nedostatke. Izvršni odbor je že interveniral, mora se pa podvzeti primerna skupna akcija, da bo kaj več zalegla.

Sliši se, da misli vlada revidirati finančni zakon, zato stopimo v akcijo, da zagotovimo vsaj našim najpotrebnejšim zavodom potrebna zboljšanja za neokrnjeni obstoj. Naši centralni vladi pa pošiljamo že iz tega mesta apel, naj skrbi za neovirano poslovanje naših zavodov s tem, da jim da vsa razpoložljiva sredstva. Ako je prevzelo vse take agende samo ministrstvo za socialno politiko, naj isto skrbi za vse potrebe, kajti mi odklanjamo centralizacijo, da bomo prikrajšani.

Kakšna armada?

(Dopis.)

Namreč invalidska, vojnih invalidov, vdov in sirot, ta armada mi je v mislih, ko to pišem. Velika je, ali, prošim vas, kaj naj ta armada naredi? Ali je mogoče s tako armado, ki ji je, vsaj po večini, mar le osebna korist, le trenutni »dobiček«, vse drugo pa je španska vas?!

Le pogledajte, kaj sliši človek vse, ako hodi po deželi.

»Ali bo skoraj kaj z zvišanjem invalidnine? Ako ne bo nič, ne bom več organiziran. Saj se ne izplača plačevati.«

»Koliko plačujete,« vprašam.

»En dinar mesečno,« mi reče.

»In to vas tako boli,« vprašam.

Zares, trenutno ga je postalo sram, ali prepričan sem, da še vedno misli, da se ne izplača plačevati enega dinarja na mesec.

Drugi zopet vprašuje za obleko.

»Ste čitali zakon?«

»Sem.«

»No, veste kaj pravi. Vse mora sedaj Beograd, minister za socialno politiko, dovoljevati.«

»Pa bom naredil prošnjo.«

»Koliko imate odstotkov?«

»Sem brez odstotkov invalid.«

Ogledam ga; čudim se.

»Saj se ne izplača biti organiziran. Če nič ne dobiš, zakaj bi bil organiziran? ...«

»A na list »Vojni Invalid« ste naročeni?«

»To pa nisem.«

»Zakaj ne?«

Zmigal je z ramami.

»Se vam smilita tista dva dinarja na mesec, katera treba dati za list?«

»Škoda jih je,« je priznal.

Pokimal sem z glavo.

»Zato pa tudi ne razumete ničesar.«

In to gre tako naprej, povsod, v vsaki vasi. Samo vsak napenja ušesa, z nestrpnostjo, da, s poželjivostjo čaka, kedaj bo ujel besedico, da se da dobiti nekaj, če drugega ne, srajca. Vse drugo mu je deveta briga.

Glejte, tako daleč je usidrana sebičnost. Mnogi nič ne premišlujejo, kaj je in zakaj je organizacija. Oni samo gledajo in modrujejo: »Plačal sem en dinar, to je na leto dvanajst dinarjev. Če ne dobim to stotero povrnjeno, ne plačam več.« Nikdo od teh pa ne modruje: »Treba, da sem organiziran. Tudi onegale soseda nagovorim. Premehki

smo, treba bolj trdo prijeti, če hočemo, da bomo kaj dosegli in da bo kaj koristi iz tega. Zakon smo dobili, res je, ni ugoden, a še ta se ne izvaja. Zato treba vse v organizacijo in tako združeni pritisnemo, pa ni hudir, da bi ne veljalo. Dinar na mesec — ni mnogo, dva bi dal, da bi se uspešneje delalo. »Vojni Invalid« je majhen, zato se njegov glas manje sliši. Vsak ga naj naroči, da bo tako velik in bo grmel...«

Tako ti ljudje ne govorijo. Samo čakajo, da bi se jim vse samo priborilo, vse se samo naredilo in da bi tisti dinar na mesec prinašal 1000 % obresti ali pa še več, torej, da bi organizacija bila nekakšna rajfajzenovka, ki obrestuje nič s 1000 %.

Ko sem vse to premišljeval, sem bil naravnost ogorčen.

S takšnimi ljudmi naj vodimo naskoke? Saj ni mogoče, da bi bil kak rezultat. Ako bi se vojne žrtve svoje bede resnično bolje zavedale, kakor se zavedajo, bi gotovo nastopale drugače. Tako pa je vsak že pozabil, da je zares vojna žrtev (invalid, vojna vdova, sirota) in mu je to že nekako prišlo v navado, da se šteje med vojne žrtve. Pri tej »navadi« pa samo tuhta, bo li kaj dobil in koliko bo dobil. Položaj, v katerem je kot vojna žrtev, je začel smatrati ne kot krivico, ki se mu je naredila in ki se je noče popraviti, nego kot nekak vir — četudi vražje slab — dohodkov, ali nekakšno veliko obrestovanje tistega nesrečnega dinarja, ki ga tudi več ne smatra (kdor je namreč organiziran) kot članarino, kot pomoč za borbe, ki jih bije organizacija, nego kot vlogo v banko, ki je nekako svoje vrste urejena.

Naročiti si pa list »Vojni Invalid« je pa le nepotreben izdatek, četudi mesečno samo 2 dinarja. Kdo bo pa čital, ni časa, še več pa ne zanimanja.

Takšen duh srečava človek, ako hodi med vojnimi žrtvami po deželi. Po mestih pa tudi ni nič boljše, le da je tu ta razloček, da je marsikoga sram pokazati, da se zanima za invalidsko vprašanje.

In naj se potem nikdo ne čudi, ako s takšno armado vojujemo takšne bitke, ki dajo rezultate, kakršen je sedanji invalidski zakon.

Vojni invalid iz mariborske županije.

Politične beležke.

Nezaslišan socialni skandal. Uprava državnih monopolov v Beogradu je odredila, da morajo biti trafike vsak dan nepretrgoma od 6. zjutraj do 21. zvečer odprte. Torej 15 ur morajo ubogi trafikantje, večinoma vojni invalidi, prebiti v prostorih, od tobaka zaduhlih. Še opoldne nimajo odmora. Ali namerava uprava monopolov na ta način rešiti invalidsko vprašanje, da jim pripravi prezgodnji grob? Udruženje tobanih trafikantov je vse potrebno ukrenilo, da se ta protizakoniti odlok prekličie, prosi pa narodne poslance, naj podpisajo to akcijo in na merodajnih mestih intervenirajo v tej zadevi.

Vpisovanje šolskih otrok ob pričetku glavnih počitnic. Po naredbi velikega župana se vrši po vseh osnovnih šolah ljubljanske oblasti vpisovanje šolskih otrok 30. junija ter 1. in 2. julija 1926, da se že med počitnicami določijo število razredov in učiteljstva.

Tovarne za lokomotive se sele iz Nemčije v Rusijo. Nemška družba je izdelala načrt, da se njene tovarne za izdelovanje lokomotiv v Düsseldorfu preselijo v Rusijo. Družba zahteva za tovarne sedem milijonov dolarjev in s tovarno odpošljejo v Rusijo tudi svojega ravnatelja, ki je izvežban v gradnji lokomotiv. Nemške banke so se izrekle, da financirajo kupčijo, sovjetske oblasti so se v načelu tudi že izjavile zanjo.

Umor Petljure. Neki Ukrajinec je umoril bivšega guvernerja Ukrajine Petljuro, ko je šel čez cesto. Morilec je izjavil, da je storil svoje dejanje, ker je dal Petljura umoriti mnogo ruskih židov v Ukrajini.

Volilna zmaga Zaglul paše. Popolnoma nepričakovano je pri volitvah v egiptovski parlament zmagal Zaglul paša. Njegova stranka je priborila 140 mandatov. Druge njegovemu režimu prijazne stranke pa 40 mandatov. Splošno se misli, da bo poveril Zaglul paša mandat za sestavo vlade Adli Jeghen pašii.

Enajsta obletnica italijanske vojne napovedi. Dne 24. maja 1915 je Italija končno stopila iz svoje nevtralnosti ter se postavila ob stran zaveznikov, ki so kupili to zavezništvo z velikimi koncesijami, predvsem na račun Jugoslovenov z glasovitim imperijalističnim londonskim paktom, ki ga je sklenil marki Imperiali z Anglijo, Francijo in Rusijo. S polastitvijo cele severne Dalmacije, Istre ter skoro vseh jadranskih otokov, medtem ko bi prepustila Hrvatom Reko, je hotela Italija vreči seme razdora med tri plemena našega naroda. Ta ogromna spletko ni povsem uspela. Kljub težkim žrtvam, na katere naš narod ne bo nikdar pozabil, je uspelo rešiti Dalmacijo z nekaterimi otoki, medtem ko so Reka, Istra in velik del Slovenije ostale onkraj meje. Slučajno na ta dan ob vstopu Italije v vojno so naši rezervni oficirji in vojaki imeli veliko proslavo v Zagrebu kot dokaz, da so vsi trije bratje sedaj združeni in da morejo složni ustvarjati čuda.

Grozna železniška nesreča. Potniški vlak iz Salzburga je prispel 24. maja zvečer proti Monakovu s polurno zamudo, kar je povzročilo grozno katastrofo. Vlak je moral namreč čakati pred signalom, da mu napravi na kolodvoru prostor. Medtem pa je pridrvel potniški vlak iz Reichenhalla ter se zaletel z vso silo v stoječi vlak. Naenkrat sta bila oba vlaka v razvalinah. Vlaka sta bila nabito polna izletnikov, večinoma nižjih slojev iz Monakovega. Doslej je ugotovljeno, da je zahtevala nesreča 33 mrtvih, 20 hudo in nad 80 lahko ranjenih. Mrtvi so večinoma tako razmesarjeni, da je njihova identiteta zelo težavna.

Katastrofalen izbruh japonskega ognjenika. Na hotoke človeških žrtev. 24. maja popoldne je na otoku Hokaidu pričel bruhati vulkan Tokahi. Ognjeni pritoki lave so pokrili pod seboj vas Parlavo in bližnji rudnik, v katerem je bilo zaposlenih pri kopanju žvepla nad 120 rudarjev. Mesto Mije, ki leži ob vznožju vulkana, so prebivalci pravočasno izpraznili, nakar ga je zakrila lava. Promet z vlaki v bližini vulkana je ukinjen. Posrebna izdaja lista »Nikinika« pravi, da je izgubilo življenje 5000 prebivalcev. Okoli 600 ljudi je utonilo. Radi močnega potresa se je v bližini vulkana pogreznila velika ravnina. Na njenem mestu se je pojavila voda, v kateri je vtonilo 600 oseb. Voda je odnesla tudi 500 konj, ki so bili na paši.

Boj za korupcijo ali proti korupciji — kakor se vzame — dosega že vrhunec. Kaj se vse tu ne dolži in koga se vse dolži, je strašno. Človek ima vtis, da je vse vprek krado in goljufalo, kar je le moglo in kjer je le moglo. Vse kriči. Eni zahtevajo, naj se preišče zadeva Pašičevega sina, Pašič pa hoče, naj se preiščejo vse zadeve od prevrata sem po vrsti. Drugi zopet zahtevajo drugače. Zedinili so se pa vsi v enem, da treba proti korupciji mogočno kričati — drugače pa ostane vse po starem. Siromak, ti pa plačaj!

Angleška stavka. Stavka angleških rudarjev se nadaljuje, vlada je obljubila za časa splošne stavke svojo pomoč stavkujočim rudarjem, lastniki rudnikov so pa po premagani splošni stavki postali spet oholi, zahtevajo, da naj rudarji pristanejo na znižanje plač in na podaljšanje delovnega časa. Rudarji nečejo popustiti, dasi vlada med njimi že občutna beda. Rudarji zahtevajo nacionalizacijo rudnikov, ker so mnenja, da se more le potom nacionalizacije zvišati produkcijo premoga in zmanjšati režijske stroške. Nemški in francoski rudarji so izjavili, da so pripravljene podpirati angleške tovariše ter prepričati za ves čas stavke vsak transport premoga v Anglijo. Zanimivo je, da se celo angleško kapitalistično časopisje obrača proti lastnikom rudnikov, katerim očita, da ženejo s svojo trgovanostjo deželo v propast.

Vprašanje borze dela. Delavska zbornica je prevzela začasno vzdrževanje ukinjene državne borze dela in je tudi za nadalje pripravljena jo vzdrževati pod pogojem, da k vzdrževanju prispevajo tudi občine v Prekmurju. Tozadevno se je stopilo v stik s sreskima poglavarjema v Murski Soboti in Dolnji Lendavi, ki sta izdala na vse občine okrožnico z vabilom, naj se predlogu Delavske zbornice pridružijo. V to svrhu se je tudi sestavil odbor iz zastopnikov strank in gospodarskih organizacij, ki je potom časopisov naslovil na prekmurske občine oklice.

Izplačilo bonov žigosanih novčanic. V finančnem ministrstvu so pričeli te dni proučevati vprašanje povračila 20 %, ki so bili zadržani ob priliki žigosanja kronskih novčanic. Finančno ministrstvo je pričelo razmišljati o tem povračilu na zahtevo mnogih gospodarskih organizacij.

2500 izprtih delavcev in nameščencev. Našičke tvornice tanina in parne žage d. d. so 17. t. m. izprle 2500 delavcev in nameščencev, ker niso hoteli pristati na 15 odstotno znižanje plač. Navzlic socialno-brutalnemu nastopu Našičkih tvornic se pa delavstvo ni udalo. Izprto delavstvo uživa v svojem boju simpatije vsega prebivalstva. Občinski svet v Karlovcu je sklenil, da votira 800 dinarjev podpore izprtim delavcem. Med prebivalstvom pa še posebej krozijo nabiralne pole za stavkovni sklad.

Naše gibanje.

Ali je to socialno? Uprava državnih monoplov v Beogradu je odredila, da morajo biti trafike vsak dan od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer odprte. Torej 15 ur morajo ubogi trafikanti, do večini vojni invalidi šibkega zdravja, sedeti v od tobaka zaduhlih prostorih. Še z živino se tako ne ravna, vsaj opoldne se mora dati odmor, da se povzije hrana. Ali namerava Uprava na ta način pripomoči k rešitvi invalidskega vprašanja, da jim pripravi prezgodnji grob? Udruženje tobačnih trafikantov je vse potrebno ukrenilo, da se ta protisocialni odlok prekliche, prosí pa tudi narodne poslance, da podpirajo protiakcijo na merodajnih mestih z interpelacijami. Trafikanti pristopite k Udruženju, ker le v močni organizaciji najdemo zaščito, člane pa prosimo, da poravnajo takoj zaostalo članarino. Tajništvo se nahaja na Sv. Petra cesta 62.

Izdelane proteze in čevlji. Informirali smo se pri državnih protezni delavnici v Ljubljani, da je izgotovljenih precej protez in čevljev, toda jih ne more razposlati, ker ni sredstev za poštino. Dotični, kateri imajo dobiti izgotovljene stvari, so pozvani, da naj se pripeljejo s prostimi objavami za vožnjo sami iskat potrebne ortopedične pripomočke. Oni invalidi pa, kateri stanujejo oddaljeni od železniških postaj tako, da ne morejo brez vozov do postaje, naj raje sporoče naslove svojih občin, da se jim izgotovljeni predmeti pošljejo uradno preko občin.

Prošnje za protezno delavnico. Po novem invalidskem zakonu in pravilniku zahteva protezna delavnica, da priloži vsak prošelec od sodnije ali občine pooverjeni prepis predbenega sklepa, ako pa kdo še ni dobil takega sklepa, pa zadnji odrezek, da prejema pokoinino. Protezna delavnica mora namreč ugotoviti pri vsakem, da je res zaščiten po novem invalidskem zakonu sicer mu ne sme nuditi ortopediranja. Prepis sklepa ali odrezek je treba predložiti vsaj sedaj ko invalidi prosijo prvič po novem invalidskem zakonu za ortopedične pripomočke, pozneje mislimo, da ne bo treba, ker bo imela protezna delavnica že vsakega invalida upravičenost zabeleženo. Opozorjamo tudi naše podružnice oziroma nove krajevne odbore, da pazijo na to, ker mora Izvršni odbor vračati prošnje nazaj podružnicam v izpolnitvev in povzročiti to veliko nepotrebnega poslovanja ter stroškov.

Konjice. Dne 8. aprila je umrl vojni invalid Ratej Franc, član tukajšnje podružnice. Pogreb se je vršil dne 10. aprila ob 9. uri. K zadnjemu počitku smo ga spremljali med mnogobrojnimi občinstvom. Umrlému ohranimo trajni spomin ženi in sorodnikom da izrekamo sožalje.

Podružnica v Končah. Naznamamo vsem tovarišem, da je podlegel prerani smrti dne 10. maja v ljubljanski bolnici naš zvesti član in dolgoletni odbornik Petelinek Jožef v najlepši starosti 35 let. Bridka izguba je zadela našo podružnico, kjer je vedno energično deloval za naše pravice. Še več trpilo njegova plakajoča mati, oče in edini brat. Slava pokoinikovemu spominu, sorodnikom na naše sožalje.

Mariborska podružnica. Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani je sklenil na svoji redni seji z dne 27. aprila 1926, da ne priznava izvolitve sedanjega odbora podružnice v Mariboru, ker nasprotuje pravilom. O tem je navedel vzroke z dopisom podružnici.

Na isti seji je postavil Izvršni odbor tov. Antona Goleža za gerenta podružnice s pravicami, da rešuje dnevne tekoče posle podružnice, v kolikor pa spadajo agende v kompetenco sklepov podružničnega odbora, bo vršil dotične sklepe Izvršni odbor sam ter gerentu dajal potrebna navodila za izvršitev.

Gerentstvo traja dotlej, dokler se ne bo vršil nov izredni občni zbor, ki bo najbrže po novih pravilih.

Invalidi in vdove pozor! Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Mariboru naznanja vsem članom podružnice, da so uradne ure za stranke od 1. maja 1926 naprej vsako sredo, soboto in nedeljo in ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne na Rotovškem trgu 6/I.

Razpis službe. Pri okrajnem sodišču v Laškem je razpisano mesto pisarniškega uradnika III. ali II. kategorije. Prošnje s potrebnimi dokumenti je vlagati do 10. junija 1926 na Predsedstvo okrožnega sodišča v Celju.

Kolodvorske restavracije se razpisujejo, in sicer na postaji v Velenju, v Grobelnem, v Brežicah, na Grosupljem in v Čakovcu. Natančni pogoji so razvidni v »Uradnem listu«.

Naši grobovi V Metliki je umrl dne 24. maja t. l. tov. Anton Stariha, Zapuščca vdovo in dva otroka Specialna komisija mu ni spoznala hibe, pa ga je reducirala, zato je odločila smrt, ki je potrdila neosnovani sklep Družini naše najgloblje sožalje.

Javna zahvala. Izvršni odbor se najtopleje zahvaljuje gospodu generalnemu konzulu italijanskemu v Ljubljani za velkodušni dar 706 Din 25 n, katerega je izvolil nabrati pri vidiranju potnih listov izven uradnih ur za vojne žrtve.

Išče se ključničarski mojster, ki bi hotel sprejeti 14-letnega fanta, vojno siroto v učenje z oskrbo vred. Dotični naj se blagovolj obrni na Marijo Simončič, vojno vdovo iz Dol. Boštanj, pošta Boštanj pri Sevnici.

Umrli je 20. maja t. l. v celiški javni bolnici tovariš Podgoršek Jakob, član celiške podružnice Dolgotrajna bolezen, katero si je nakopal v vojni, ga je tako oslabilo, da ji je končno podlegel. Blagemu in vestnemu članu ohranimo časten spomin, ostalim sorodnikom pa izrekamo sožalje.

Zagorje. Pred kratkim se je poročil tukajšnji član in zvest odbornik naše podružnice tov. Matko Mlatkovič z vojno vdovo tov. Alojzijo Vaide, trafikantino. Čestitamo!

Knjiga. Invalidski zakon s pravilnikom, komentarji in statističnimi podatki bo tekom prvih dni prihodnjega tedna dotiskan. Za ceno danes še ne moremo vedeti, vendar pa na to opozorjamo vse one, ki že poprašujejo po njem in ga mislijo naročiti, da že sedaj lahko naznanijo koliko izvodov bodo potrebovali.

Izveček števil Dubrovnške efektne listerije Udruženja vojnih invalidov v Dubrovniku, objavljen pod oblastno kontrolo dne 24. aprila 1926 v občinski posvetovalnici.

Glavni dobitki (hiša) zadela je št. 4918. Ser. I.

Serijska I. po Din 100.— števil. 11, 169, 340, 388, 776, 793, 884, 932, 1052, 1256, 1427, 1436, 2343, 2944, 3419, 3467, 4004, 4160.

Serijska II. števil. 289 (toaletna garnitura); števil. 1551 (garnitura za manikiranje); števil. 3090 (perzijska preproga); števil. 4321 (perz. preproga). Po Din 100.— števil. 184, 825, 1645, 1839, 2075, 2719, 2758, 3080, 3094, 3142, 3190, 3193, 3454, 3707, 3927, 4117, 4368, 4663.

Serijska III. števil. 4375 (kompletna spalna oprava za sobo). Po Din 100.— števil.: 411, 459, 878, 2314, 2419, 2615, 2682, 2755, 2863, 2944, 3348, 3541, 3575, 3589, 3639, 4147, 4716, 4829.

Serijska IV. števil. 24 (Singerjev šiv. stroj). Po Din 100.— števil.: 963, 1631, 1676, 1732, 1853, 2285, 2314, 2373, 2478, 2546, 2655, 3335, 3404, 3657, 4148, 4228, 4256, 4283.

Serijska V. števil.: 2782, 3783, 3917, 2729, 1720, 4337 (vsaka gornja številka dobi po eno usnjato damsko torbico). Po Din 200.— števil.: 218, 367, 441, 804, 1041, 1284, 1328, 1332, 1348, 1402, 1522, 1750, 2101, 2118, 2120, 2205, 2267, 2387, 2547, 3029, 3182, 3231, 3643, 3717, 3799, 4038, 4550. Po Din 150.— števil.: 4776 in 5000.

Serijska VI. števil. 2930 (turški stol vezan z zlatom). Po Din 150.— števil.: 345, 371, 477, 995, 1128, 1220, 1485, 1676, 2136, 2190, 2238, 2505, 3062, 3468, 3818, 4097, 4561, 4618.

Serijska VII. števil.: 289, 320, 1032, 3118 (vsaka izmed teh števil dobi po eno usnjato damsko torbico). Po Din 150.— števil.: 368, 515, 595, 827, 829, 1835, 2018, 2034, 2037, 2205, 3505, 3620, 3668, 3844, 3878, 3959, 4161, 4995.

Serijska VIII. števil. 2929 dobi kuhinjsko opravo. Po Din 150.— števil.: 64, 212, 312, 481, 763, 1433, 1645, 1676, 1777, 1839, 2023, 2316, 2617, 2662, 3106, 3336, 3944, 4211.

Serijska IX. števil. 1737 dobi turški stol. Po Din 150.— števil.: 520, 1110, 1122, 1513, 1344, 2254, 2315, 2465, 2712, 3078, 4000, 4131, 4153, 4184, 4288, 4331, 4698, 4752.

Serijska X. števil. 1193 dobi turški stol. Po Din 150.— števil.: 621, 643, 908, 1458, 1732, 1972, 2030, 2063, 2235, 2363, 2493, 2581, 2752, 2800, 3550, 3562, 3631, 3679.

Serijska XI. števil. 623 dobi pol kompletno spalno sobo. Po Din 150.— števil.: 69, 269, 310, 666, 964, 1010, 1058, 1101. Po Din 100.— števil.: 1154, 1270, 1318, 1320, 1697, 1894, 2535, 3082, 3578, 4891.

Serijska XII. števil. 272 dobi pohištvo. Po Din 100.— števil.: 47, 577, 935, 965, 983, 1111, 1649, 1705, 2142, 2711, 2752, 3263, 3278, 3410, 3567, 3646, 4197, 4737.

V Dubrovniku, 24. aprila 1926.

Petar Petković s. r.

polic. komisar.

Dr. Stjepo V. Vuković s. r.

odvetnik.

Ivo Živčević s. r. — Aleksandar Kurtović s. r. revizorja.

Za Odbor Udruženja:

Pavo Stjepić s. r. Mitar Samardžić s. r. tajnik. predsednik.

Lastniki srečk, katere so zadele, morajo iste takoj poslati Udruženju, nakar se jim izroče, oziroma pošljejo odgovarjajoči dobitki.

Zdravniški nasveti.

Kako se varuješ influence. Da se obvaruješ influence, se priporoča naslednjih deset zapovedi:

1. Zjutraj si izperi zobe, usta in grlo z lahno rdečo raztopino hipermangana-kislega kalija. Uporabljalj mlačno vodo.

2. Na cesti, v vlaku, na cestni železnici, sploh kjer je mnogo ljudi, malo govori. Morda drži pri gorjenju robec pred ustmi.

3. Na stanovanju, v pisarni in sploh, kjer dalje časa bivaš, skrbi za dober zrak. S strankami, s katerimi imaš opravka, ne pridi preblizu skupaj.

4. Pred obedom si umij roke, izperi usta, rabi lastno jedilno orodje in ne pij iz tujih kozarcev.

5. Mnogo se giblji v svežem zraku. Ob lepem vremenu poišči solčni kraj. Ob mrzlem vremenu se toplo obleči in varuj noge pred mokroto.

6. Ogiblji se zaprtih prostorov, v katerih ljudje po več ur dihaajo in kašljajo.

7. Javnih telefonov, zlasti v kavarnah in hotelih, ne uporabljaj, ali pa vsaj očisti govornilo ponvico z robcem.

8. Ne nastavljalj se pri blagajnah, posebno ne ob vlažnem vremenu. Zelo se varuj okužitve pri brivcih. Kadar imaš opravke z bankovci, si večkrat čez dan umij roke.

9. Če si se prehladil, pojdi po možnosti takoj v posteljo. Uživaj ruski ali lipov čaj, da se obvaruješ razvitka bolezni.

10. Predno greš spat, si kakor zjutraj izperi usta, zobe in grlo. Mesto hipermanganove raztopine lahko vzameš tudi dvaodstotno vodikovo superoksid-raztopino.

Raznoterosti.

Drevo smrti. V tropičnih krajih, zlasti v vzhodni Indiji rastejo drevesa, ki se odlikujejo po svoji strupenosti. Malajci so rabili strup takih strupenih dreves tudi za svoje pušice. Najstrašnejše je drevo Buhon upas. Njegov strup je tako učinkovit, da okužuje zrak po več kilometrov na okrog, a neposredna bližina povzroča smrt. Drevo se imenuje buhon upas in je bilo znano nekaterim pred sto leti, a raste še dandanes. Buhon upas raste na otoku Java. Pokrajina, kjer uspeva drevo, je do deset milj na okrog pusta, nerodovitna, visoko gorovje loči od ostalega sveta ta kraj, ki je brez vegetacije in živali. Na lažje prehodnem mestu gorovja je stala takrat baje koliba starega svečenika. Od tu so pošiljali domačini na smrt obsojene zločince po trup drevesa buhon upas. Če ga je prinesel, je bil oproščen kazni. Strup sam je zgoščen sok drevesa, ki se kakor smola cedi skozi lubje drevesa. Rabil se je za orožje. Bil je visoko cenjen in kupčija ž njim je donášala otonom izdaten dobiček. — Strašna je pot za zločince. Obsojenemu zločincu so dali na pot kovinsko puščico, ki jo je moral napolniti s trupom, in pa navodila za pot, zlasti pa, da se naj ravna po vetru. Vse pa se je moral opraviiti hitro, kar je bil glavni pogoj za uspeh nevarne ekspedicije. Po tem pouku so odpremlili nesrečneža do omenjenega starega svečenika, kjer se je pripravil za molitvijo na opasno pot v pričakovanju ugodnega vetra. Pred odhodom je dobil obsojenec še usnjato pokrivalo, segajóče čez obraz, vrat, globoko na prsa in z vdelenimi šipami na obrazu za oči in usnjate rokavice. Po izjavi svečenika, ki je v svoji tridesetletni službi odpravil sedemsto zločincev, se je komaj vsak deseti vrnil. Tisti, ki so se srečno vrnili, so pripovedovali, da raste drevo ob potoku, je srednje rasti in ima še pet do šest manjših dreves krog sebe. Tla so iz rjavega peska in debelega kamenja, ki zelo otežkoča dostop do drevesa. Razen omenjenih mladih buhon upasov ne raste ničesar drugega. Vsa okolica je polna mrličev. Toda ne samo človek, temveč tudi ribe v potoku, pišči po zraku, podgane, miši in drugi mrčes ne more živeti daleč naokrog. Kar doseže soppa tega drevesa, to pogine. Nabirati strup je mogoče samo pri močnem vetru, ki mora pihati v smeri nabiralčevega obraza, da odnaša strupeno soppo buhon upasa proč od nabiralca. — Kako je postalo strašno drevo? Pripovedka razlaga postanek strašnega drevesa tako-le: Pred več sto leti je živel narod v tej zapuščeni pokrajini. Ljudje pa so se vdali grehu Sodome in Gomore. Zato je Mohamed izprosil od Boga strašno drevo, da je uničil sramoten rod. Malajci so častili to drevo kot posvečeno božje sredstvo.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljski nasip 10./17 pošlje vsakemu naročniku »Vojnega invalida« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Tovarišem invalidom in vojnim vdovam priporočam kupovanje *svežega mesa*, kakor tudi raznih *mesnih izdelkov, kranjskih klobas, salam, prekajenega mesa, slanine* itd. v moji vedno sveži zalogi. Blago je prvovrstno. Razpošiljam tudi po pošti. Za vojne žrtve stalne odjemalce ali pri enkratnem nakupu nad 5 kg znatni popust.

Tovarišem po deželi se priporočam tudi za nakup klavne živine. Dopisnica zadostuje.

JANKO ZEVNIK, mesar, 60% invalid

Šiška - Živilski trg ali

Dunajska cesta 41 (v hiši g. Peterca).

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Ivo Vuk.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.